

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 15/04-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. januára 2004 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. M. T., bytom B., zastúpeného advokátkou JUDr. A. D., so sídlom B., vo veci porušenia jeho slobody prejavu a základného práva vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom upravených v čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia čl. 13 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky opatrením Okresného súdu Bratislava III z 10. decembra 2003, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. M. T. **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. januára 2004 doručená sťažnosť JUDr. M. T., bytom B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátkou JUDr. A. D., so sídlom B., vo veci porušenia jeho slobody prejavu a práva vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom upravených v čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenia čl. 13 ods. 1 ústavy opatrením Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) z 10. decembra 2003, ktorým sudkyňa okresného súdu JUDr. O. N. (ďalej len „sudkyňa“) sťažovateľa vyzvala, aby sa jej ospravedlnil v lehote 15 dní, pod sankciou poriadkovej pokuty podľa § 53 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“).

Zo sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľovi, ktorý je súdnym exekútorom, boli doručené uznesenia okresného súdu č. k. Er 4469/02-7, Er 4470/02-7, Er 4468/02-7, Er 4467/02-7, ktorými boli zastavené predmetné exekučné konania pre nezaplatenie súdneho poplatku za vydanie poverenia na vykonanie exekúcie. Sťažovateľ v tejto súvislosti zaslal 18. novembra 2003 sudkyňi okresného súdu, ktorá v uvedených veciach rozhodovala, list. V tomto liste vyjadril svoj názor, že v predmetných prípadoch vydala rozhodnutia, v ktorých uplatnila nesprávny výklad zákona. V závere listu, ktorého kópia je prílohou sťažnosti, sťažovateľ uviedol, že skutočnosti uvedené v liste dáva sudkyňi na vedomie „...najmä z dôvodu, aby ste sa vyhli prípadným pochybeniam v ďalších konaniach.“

V nadväznosti na list sťažovateľa mu sudkyňa okresného súdu zaslala list z 10. decembra 2003, v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Exekútorovi a ani žiadnemu inému občanovi, či inštitúcii neprislúcha komentovať rozhodnutie príslušného súdu a už vonkoncom nie sudcu poučovať či robiť návrhy, ako má v danej veci postupovať a robiť mu výklad zákona.

Vaše listy, pokiaľ sa mi písomne neospravedlníte v lehote 15 dní, budem avizovať Komore exekútorov a Ministerstvu spravodlivosti SR. Mohla by som zvoliť tiež postup podľa § 53 O. s. p., ale v danej chvíli to ešte nepovažujem za potrebné a dávam Vám príležitosť Vaše neprístojné chovanie napraviť.“

Sťažovateľ hodnotí list sudkyne okresného súdu ako úkon (opatrenie) - výzvu okresného súdu, ktorým došlo „...k zásahu do práva na slobodu prejavu tým, že slobodný prejav bol súdom sankcionovaný“. V tejto súvislosti poukazuje na priamu súvislosť medzi svojím slobodným prejavom (list sťažovateľa z 18. novembra 2003) a uložením povinnosti ospravedlniť sa na výzvu sudkyne okresného súdu. Toto hodnotenie opiera sťažovateľ o tvrdenie, že touto výzvou mu bola „uložená sankcia..., aby sa písomne ospravedlnil. Výzva na ospravedlnenie je formulovaná ako právna povinnosť. Vyplýva to z toho, že súd tu na splnenie povinnosti ukladá lehotu (15 dní) s poučením, že ak k splneniu povinnosti v tejto lehote nedôjde, pristúpi k uloženiu poriadkovej pokuty“.

Sťažovateľ poukazuje v sťažnosti tiež na to, že „Zvolená sankcia – uloženie povinnosti ospravedlniť sa v určenej lehote – je uložená protiústavne, v rozpore so zásadou, že povinnosti možno ukladať iba zákonom“.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vo veci jeho sťažnosti vydal nasledovný nález: „Výzvou Okresného súdu Bratislava II zo dňa 10. 12. 2003, vydanou sudkyňou JUDr. O. N., ktorou sa sťažovateľovi ukladá, aby sa JUDr. O. N. ospravedlnil v lehote 15 dní, pod sankciou poriadkovej pokuty podľa § 53 O. s. p., došlo k porušeniu práva sťažovateľa garantovaného v čl. 26 ods. 1 a 2 Ústavy SR a práva garantovaného v čl. 13 ods. 1 Ústavy SR. Citovaná výzva Okresného súdu Bratislava II zo dňa 10. 12. 2003 sa zrušuje.“.

II.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania odmietnuť návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy, alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh pre nedostatok svojej právomoci o ňom konať.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti posudzoval, či k porušeniu základných práv sťažovateľa podľa čl. 26 ods. 1 a 2 ústavy došlo, resp. vôbec mohlo dôjsť na základe výzvy obsiahnutej v liste sudkyne okresného súdu a či na konanie o takejto sťažnosti je založená právomoc ústavného súdu.

Podľa názoru ústavného súdu k porušeniu základného práva vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom podľa čl. 26 ods. 2 ústavy, a tým aj k porušeniu ústavne garantovanej slobody prejavu podľa čl. 26 ods. 1 ústavy môže dôjsť jednak pred uplatnením tohto základného práva, a to okrem iného takým konaním orgánu verejnej moci, ktorým sa účinne a pritom v rozpore s ústavou alebo s iným právnym predpisom sťažovateľovi bráni v uplatnení tohto základného práva, ako aj po jeho uplatnení tým, že za názor vyjadrený slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom je v rozpore s ústavou alebo s iným právnym predpisom uložená sťažovateľovi právna sankcia.

Sťažovateľ namieta porušenie slobody prejavu a základného práva podľa čl. 26 ods. 2 ústavy po jeho uplatnení, pričom za sankciu, ktorá mu bola za uplatnenie jeho základného práva uložená, považuje výzvu sudkyne okresného súdu, aby sa za svoj slobodne prejavovaný názor písomne ospravedlnil. Výzvu na písomné ospravedlnenie pritom považuje za uloženie právnej povinnosti vzhľadom na to, že vo výzve je uvedené, „že ak k splneniu povinnosti v lehote nedôjde, pristúpi k uloženiu poriadkovej pokuty.“

Poriadkové opatrenie - pokuta podľa § 53 ods. 1 OSP, ktoré možno okrem iného uložiť aj „tomu, kto urobí hrubo urážlivé konanie“, predstavuje nesporne právnu sankciu. Z uvedeného vyplýva, že ak by okresný súd uložil sťažovateľovi poriadkovú pokutu za jeho podanie z 18. novembra 2003, bolo by možné posudzovať, či takýmto rozhodnutím okresného súdu došlo alebo nedošlo k protiprávnemu sankcionovaniu uplatňovania základného práva sťažovateľa podľa čl. 26 ods. 2 ústavy, a tým aj k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 26 ods. 2 ústavy, ako aj ústavne garantovanej slobody prejavu podľa čl. 26 ods. 1 ústavy.

Podľa príslušných ustanovení OSP poriadkovú pokutu prvostupňový súd ukladá uznesením, proti ktorému možno podať odvolanie. Z toho vyplýva, že v danom prípade proti prípadnému uloženiu sankcie za uplatnenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 26 ods. 2 ústavy by mal sťažovateľ k dispozícii riadny opravný prostriedok, ktorý by mohol a mal možnosť uplatniť na všeobecnom súde. Na základe uplatnenia princípu subsidiarity by potom ale bola vylúčená právomoc ústavného súdu konať vo veci.

Podľa názoru ústavného súdu uloženie povinnosti ospravedlniť sa pod hrozbou uloženia poriadkovej pokuty podľa § 53 ods. 1 OSP nemožno ale podľa príslušných právnych predpisov (OSP) považovať za právnu sankciu. Ak uloženie povinnosti ospravedlniť sa nemožno považovať za právnu sankciu, tak potom nemožno považovať ani výzvu okresného súdu obsahujúcu právne irelevantnú povinnosť ospravedlniť sa za také konanie okresného súdu, ktorým by mohlo dôjsť (došlo) k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 26 ods. 2 ústavy, a tým aj k porušeniu jeho ústavne garantovanej slobody prejavu podľa čl. 26 ods. 1 ústavy.

Keďže namietanou výzvou okresného súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 26 ods. 2 ústavy (ak by aj poriadkovú pokutu okresný súd sťažovateľovi uložil, mohol by použiť v systéme všeobecného súdnictva riadny opravný prostriedok), ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľa pre nedostatok právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vychádzajúc z uvedeného bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa aj tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ namietal porušenie čl. 13 ods. 1 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2004